

ประวัติบัลเล่ต์ในประเทศไทย

นางสาวสุพรรณิ บุญเพ็ง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-308-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

20 พ.ย. 2545

I 192.571.4

HISTORY OF BALLET IN THAILAND

Miss Suphannee Boonpeng

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Thai Dance

Department of Dance

Faculty of Fine and Applied Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-334-308-3

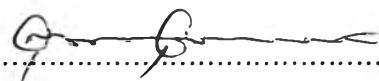
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ประวัติบัลเล่ต์ในประเทศไทย
โดย นางสาวสุพรรณิ บุญเพ็ง
ภาควิชา นาฏยศิลป์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ท่านผู้หญิงวราพร ปราโมช ณ อยุธยา

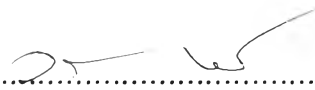
คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

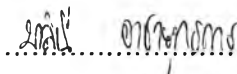

..... คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์
(อาจารย์จรรยาณง แสงวิเชียร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์สวภา เวชสุรักษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ท่านผู้หญิงวราพร ปราโมช ณ อยุธยา)

..... กรรมการ
(อาจารย์มาลินี อาชายุทธการ)

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์

สุพรรณิ บุญเพ็ง : ประวัติบัลเลต์ในประเทศไทย. (HISTORY OF BALLET IN THAILAND) อ. ที่ปรึกษา :
รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์, อ. ที่ปรึกษาร่วม : ท่านผู้หญิงวราพร ปราโมช ณ อยุธยา , 440 หน้า.
ISBN 974-334-308-3.

การวิจัยเรื่องประวัติบัลเลต์ในประเทศไทยเป็นการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์โดยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมาและสถานภาพของบัลเลต์ในประเทศไทยตั้งแต่ยุคริเริ่มถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2541 โดยศึกษาจากการรวบรวมข้อมูล ค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ครูและนักแสดงผู้ทรงคุณวุฒิ และจากประสบการณ์ทางด้านการสอนและการแสดงของผู้วิจัย

ผลการวิจัยพบว่าประวัติความเป็นมาของบัลเลต์ในประเทศไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ยุค ตามวิวัฒนาการทางด้านการศึกษาและการแสดง คือ ยุคที่ 1 ยุคริเริ่ม (ตั้งแต่ พ.ศ.2477 ถึงพ.ศ.2494) เริ่มมีการเรียนบัลเลต์ในโรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์ใน พ.ศ.2477 ตรงกับสมัยรัชกาลที่ 7 เป็นการสอนแบบอิสระโดยให้นักเรียนเดินตาม การแสดงจะเป็นการเดินประกอบเพลงในละครเพื่อค้นสลับฉาก รูปแบบการนำเสนอของบัลเลต์เข้ามามีบทบาทกับการแสดงนาฏยศิลป์ไทยโดยเฉพาะในละครดึกดำบรรพ์ ยุคที่ 2 ยุคพัฒนาบัลเลต์ (ตั้งแต่ พ.ศ.2494 ถึง พ.ศ.2509) บัลเลต์เริ่มมีการพัฒนามากขึ้นเนื่องจากมีครูบัลเลต์อาชีพจากต่างประเทศจำนวน 4 คนเปิดสอนบัลเลต์ในกรุงเทพฯ การสอนยังเป็นแบบอิสระและมักเป็นการซ้อมเพื่อแสดง มีคนไทยจำนวน 4 คนจบการศึกษบัลเลต์ขั้นสูงจากประเทศอังกฤษ บัลเลต์เริ่มขยายไปสู่จังหวัดเชียงใหม่ การแสดงเป็นบัลเลต์คลาสสิกและการผสมระหว่างนาฏยศิลป์ไทยกับบัลเลต์ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงประพันธ์บทเพลงเพื่อใช้ประกอบการแสดงบัลเลต์หลายชุด และทรงให้การสนับสนุนการแสดงบัลเลต์ จึงทำให้บัลเลต์เป็นที่รู้จักของคนไทยมากขึ้น และยุคที่ 3 ยุคมาตรฐานบัลเลต์คลาสสิก (ตั้งแต่ พ.ศ.2509 ถึง พ.ศ.2541) การเดินบัลเลต์ได้พัฒนาจนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาของไทยในระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา และได้มีการแพร่ขยายไปในจังหวัดต่างๆทั่วประเทศ การสอนเปลี่ยนแปลงมาเป็นการใช้หลักสูตรสากลของประเทศอังกฤษ เป็นการวัดมาตรฐานบัลเลต์ของประเทศไทยให้ได้มาตรฐานสากล การแสดงเป็นบัลเลต์คลาสสิก โดยมี 2 ลักษณะ คือ การแสดงงานโรงเรียนและการแสดงในเชิงพาณิชย์

ในประเทศไทยยังไม่มีคณะบัลเลต์อาชีพและผู้สนับสนุนบัลเลต์อย่างจริงจัง ทำให้การพัฒนาไม่ดีเท่าที่ควร อีกทั้งควรมีการแต่งตำราเกี่ยวกับบัลเลต์เป็นภาษาไทยเพื่อให้ักต้นได้รู้และเข้าใจการเดินบัลเลต์ดียิ่งขึ้น และงานวิจัยฉบับนี้ควรนำไปสู่การวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบัลเลต์ในประเทศไทยต่อไป

ภาควิชา นาฏยศิลป์
สาขาวิชา นาฏยศิลป์ไทย.....
ปีการศึกษา 2542.....

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

AN ABSTRACT

4186569235 : MAJOR THAI DANCE

KEY WORD: HISTORY / BALLET / THAILAND

SUPHANNEE BOONPENG : HISTORY OF BALLET IN THAILAND. THESIS ADVISOR :

ASSO.PROF.SURAPONE VIRULRAK,Ph.D.,THESIS COADVISOR :THANPUYING VARAPORN

PRAMOT NA AYUTTHAYA , 440 pp. ISBN 974-334-308-3.

This thesis aims at studying the historical development and the status of ballet in Thailand during the 1934 - 1998 . The study is based upon related documentaries in Thai as well as English , observation, additional in formative were also sought by interviewing experts teachers and performers and researcher's experienced as a teacher and performer.

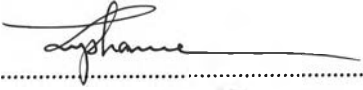
The study finds that history of ballet in Thailand has 3 periods of development . First period was from 1934 to 1951, started with one of the major in The College of Dramatic Arts. In the reign of King Rama VII, the teaching method was free classes (the teacher dance followed by students).The purpose of performances was to used as the performance during the intermission of plays. Forms of western ballet have some influence on Thai classical dance, especially on Dukdambun plays. The second period was from 1951, when ballet started to take its root in Thailand, to 1966. There were 4 foreign professional ballet masters who came to open ballet courses in Bangkok. The teaching was informal and mostly trained for particular performances. Moreover, in this period, there were 4 Thai graduates from England ; and ballet started to gain popularity in Chiang Mai. The performance took forms of classical ballet and Thai classical dance ballet. Most importantly, His Majesty King Bhumibol Adulyadej composed songs for ballet and gave support to ballet performance, and that made it well - known to Thai people. The third period saw the standard classical ballet flourished in Thailand from 1966 to 1998 . Ballet has been developed to be a part of Thai education curriculum, from pre-school to university levels, and spread across the country. The curriculum has been standardized into the British Royal Academy of Dancing to meet international standard. The classical ballet which has been introduced in this period can be divided into 2 forms: school and commercial performances.

Professional ballet company and true ballet sponsor are not found in Thailand today, therefore, ballet cannot be developed properly. Ballet text books in Thai language are required dancers. Finally, this research should lead to other research topics in ballet in Thailand.

ภาควิชา นาฏยศิลป์

สาขาวิชา นาฏยศิลป์ไทย

ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง " ประวัติบัลเล่ต์ในประเทศไทย " ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ท่านผู้หญิง วราพร ปราโมช ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และอาจารย์มาลินี อาชายุทธการ ซึ่งได้สละเวลาให้ คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ อาจารย์สุวรรณี ชลานุเคราะห์ อาจารย์นพรัตน์ หวังในธรรม คุณหญิง เจเนเวียฟ เลสปีนยอล เดมอน หม่อมหลวงสุจิตรา วิศิษฎ์กุล คุณพรพิมล กันทาธรรม คุณวนิดา ดุละลัมพะ อาจารย์นิก สุนทรชัย คุณวัลลภา ปัจฉิมสวัสดิ์ หม่อมหลวงปรียพรรณ พิสิษฐ์กุล ศรีธวัช คุณปฎิคม พลับพลึง และครอบครัว คุณชาญณรงค์ สำราญรมย์ อาจารย์สิริธร ศรีชลาคม และคุณวิภาวี เพชรเรือนทอง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องข้อมูลและภาพถ่าย ที่มีคุณค่าทำให้ งานวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์มากขึ้น ขอขอบคุณนายอนุกุล โรจนสุขสมบูรณ์ พี่ๆและน้องๆอีกหลายคน ที่ได้กล่าวชานามที่คอยให้กำลังใจมาตลอด และร้านหนังสือในวิลล่า ชูปเปอร์มาเก็ต สาขา พหลโยธิน และร้านหนังสือชั้น 6 ห้างเซ็นทรัล ซิดลม ที่เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้ค้นคว้าหาข้อมูลต่างๆ

ทำยนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา-มารดาและพี่สาวที่ทุ่มเทและเสียสละเวลาอันมีค่ายิ่ง คอยเป็นห่วงทั้งเรื่องเรียน เรื่องสุขภาพ อีกทั้งให้ความรักและกำลังใจ แก่ผู้วิจัยเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	5
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
2 ประวัติและความเป็นมาของบัลเล่ต์ในประเทศไทย	10
2.1 ช่วงที่ 1 ยุคริเริ่ม (ตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปี พ.ศ.2494)	12
2.2 ช่วงที่ 2 ยุคพัฒนาบัลเล่ต์ (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2494 ถึงปี พ.ศ. 2509)	21
2.3 ช่วงที่ 3 ยุคมาตรฐานบัลเล่ต์คลาสสิก (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509 ถึงปี พ.ศ. 2541)	39
3 สถานภาพของบัลเล่ต์ในประเทศไทย	112
3.1 ประวัติครูและผลงานของบุคคลที่มีความสำคัญต่อบัลเล่ต์ในประเทศไทย	112
3.1.1 คุณหญิงเจนเจียฟ เลสบันยอล เดมอน	113
3.1.2 ท่านผู้หญิงวราพร ปราโมช ณ อยุธยา	115
3.1.3 หม่อมหลวงสุจีรา วิศิษฎ์กุล	118
3.1.4 คุณพรพิมล กันทาธรรม	119
3.1.5 คุณกาญจนา ชลวิจารณ์	121
3.1.6 คุณวราภรณ์ บัจฉิมสวัสดิ์	122
3.1.7 คุณอารีย์ สหเวชชภัณฑ์	123

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.1 ประวัติครูและผลงานของบุคคลที่มีความสำคัญต่อบัลเลต์ในประเทศไทย (ต่อ)...	125
3.1.8 คุณเต็มเดือน เกษะโกมล	125
3.1.9 คุณนราพงษ์ จรัสศรี	125
3.1.10 คุณวิลเลียม มอร์แกน	127
3.2 การศึกษบัลเลต์ในประเทศไทย	135
3.3 การแสดงบัลเลต์ในปัจจุบันในประเทศไทย	163
4 สรุปผลวิจัยและข้อเสนอแนะ	173
4.1 สรุป	173
4.2 ข้อเสนอแนะ	179
รายการอ้างอิง	181
ภาคผนวก	185
ภาคผนวก ก ภาพประกอบ.....	186
ภาคผนวก ข ตัวอย่างหลักสูตรการศึกษาและระเบียบการสถาบัน ที่สอนบัลเลต์ในประเทศไทย.....	360
ประวัติผู้วิจัย	

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1. แสดงลำดับเหตุการณ์สำคัญของการศึกษาการเดินบิลเลตในประเทศไทย 78
2. แสดงลำดับการเดินบิลเลตในประเทศไทย 84

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่องเงือกน้อย โดยคณะภทวาลี พ.ศ. 2492 ณ โรงละครเฉลิมไทย..... 187
2	ภาพการแสดงระบำในฉากวิญญาณนางวันทองและเหล่านางไม้ในละครเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ออกแบบทำโดยคุณหญิงแก้ว สนิทวงศ์เสนี ณ ออยุธยา พ.ศ.2493..... 187
3	ภาพการแสดงบัลเลต์ โดยสโมสรคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เดือนมกราคม พ.ศ.2502... 188
4	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่องมโนห์รา โดยสมาคมแพทยศาสตรศิริราชพยาบาล เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2502..... 188
5-6	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Queen of the Flower พ.ศ.2502 ณ หอประชุมวัฒนธรรม.. 189
7-8	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่องมโนห์รา ประกอบเพลงราชินีพณธ์ วันที่ 5 - 7 มกราคม พ.ศ. 2505 ณ สวนอัมพร 190
9-10	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่องราชินีและนางวืตเติ้ล วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2507 ณ หอประชุมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม..... 191
11	ภาพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช มหาราช สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถและนักแสดงเรื่องราชินีและนางวืตเติ้ล..... 192
12	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่องมโนห์รา ประกอบเพลงราชินีพณธ์ วันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2507 ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์..... 193
13-14	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Giselle Act II วันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2508 ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์..... 194
15	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Camina Burana เดือนมิถุนายน พ.ศ.2511 ณ สวนอัมพร.. 195
16	ภาพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช มหาราช สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ และนักแสดงบัลเลต์ เพลงพระราชนิพนธ์ ความฝันอันสูงสุด เดือนธันวาคม พ.ศ. 2513 ณ โรงละครแห่งชาติ 196
17	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง จุมพิตของนางฟ้า เดือนมกราคม พ.ศ.2514 ณ สวนอัมพร.. 197
18	ภาพการแสดงบัลเลต์ประกอบเพลงของไซแปง พ.ศ.2515 ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์..... 198
19	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง ปลาบู่ทอง 3 องค์พ.ศ. 2520 ณ โรงละครแห่งชาติ 199

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
20	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่องปลาบู่ทอง 3 องค์ คุณวัลลภา ปัจฉิมสวัสดิ์ รับบทแม่เลี้ยง พ.ศ. 2520 200
21	ภาพสูจิบัตรการแสดงบัลเลต์เรื่องเจ้าหญิงมุก วันที่ 11,17-18 กรกฎาคม พ.ศ. 2523 ณ โรงละครแห่งชาติ 201
22	ภาพสูจิบัตรการแสดงบัลเลต์ โดยคณะ Sadlers' Wells Royal Ballet ประเทศอังกฤษ วันที่ 3 - 5 ตุลาคม พ.ศ. 2523 ณ โรงละครแห่งชาติ 202
23	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Prodigal Son โดย Sadlers' Wells Royal Ballet ประเทศอังกฤษ วันที่ 3 - 5 ตุลาคม พ.ศ.2523 ณ โรงละครแห่งชาติ203
24-25	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่องมโนห์รา ประกอบเพลงราชนิพนธ์ พ.ศ. 2523 ณ โรงละครแห่งชาติ 204
26-27	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่องมโนห์รา ประกอบเพลงราชนิพนธ์ วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2524 ณ พระตำหนักทักษิณราชินีเวสต์ จังหวัดนราธิวาส 205
28-30	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่องมโนห์รา ประกอบเพลงราชนิพนธ์ วันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2525 ณ พระราชวังบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 206
31	ภาพสูจิบัตรการแสดงเรื่อง Snow White วันที่ 19 - 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2526 ณ ธนาคารกรุงเทพ สำนักงานใหญ่ 207
32	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Vision of Fire โดย The CCP Dance Company Ballet Philippines ประเทศฟิลิปปินส์ วันที่ 25 มิถุนายน 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2526 ณ โรงละครแห่งชาติ 208
33	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Awit Ng Pagsinta (Ramayana) โดย The CCP Dance Company Ballet Philippines ประเทศฟิลิปปินส์ วันที่ 25 มิถุนายน 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2526 ณ โรงละครแห่งชาติ 209
34	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Duo (From A Tribal Wedding) โดย The CCP Dance Company Ballet Philippines ประเทศ ฟิลิปปินส์ วันที่ 25 มิถุนายน กรกฎาคม พ.ศ. 2526 ณ โรงละครแห่งชาติ 210
35	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Dance of Welcome โดย Singapore National Dance Troupe ประเทศสิงคโปร์ วันที่ 25 มิถุนายน 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2526 ณ โรงละครแห่งชาติ 211

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
36	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง เจ้าหญิงแคนดี้ และมาร์ทีน วันที่ 5 - 6 สิงหาคม พ.ศ. 2526 ณ โรงละครแห่งชาติ 212
37-38	ภาพการแสดงบัลเลต์ เพลงของ Chopin วันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2526 ณ โรงละครแห่งชาติ 213
39	ภาพคุณวราภรณ์ ปัจฉิมสวัสดิ์ รับพระราชทานรางวัลจากสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ หลังการแสดงบัลเลต์ เพลงของ Chopin พ.ศ. 2527 ณ พระบรมมหาราชวัง 214
40	ภาพโปรแกรมการแสดงบัลเลต์โดยคณะ The Washington Ballet ประเทศสหรัฐอเมริกา วันที่ 2 - 4 มีนาคม พ.ศ.2527 ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์... 215
41	ภาพสูจิบัตรการแสดงบัลเลต์โดยคณะ Les Grands Ballets Canadiens ประเทศ แคนาดา วันที่ 2-4 มิถุนายน พ.ศ. 2527 ณ โรงละครแห่งชาติ 216
42	ภาพการประชุมคณะกรรมการจัดแสดงบัลเลต์ ของคณะ Les Grands Ballets Canadiens ประเทศแคนาดา วันที่ 2 - 4 มิถุนายน พ.ศ.2527 ณ โรงละครแห่งชาติ 217
43	ภาพสูจิบัตรการแสดงบัลเลต์ โดยคณะ The Vienna State Opera Ballet ประเทศ ออสเตรีย วันที่ 12-14 ตุลาคม พ.ศ. 2527 ณ โรงละครแห่งชาติ 218
44-45	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Les Sylphides พ.ศ.2527 ณ โรงละครแห่งชาติ .. 219
46	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Les Sylphides พ.ศ. 2527 ณ โรงละครแห่งชาติ จังหวัดเชียงใหม่..... 220
47	ภาพการแสดงบัลเลต์ เรื่อง Ghost Dances โดย Australian Dance Theatre ประเทศออสเตรเลีย วันที่11-13 กรกฎาคม พ.ศ.2528 ณ ธนาคารกรุงเทพ สำนักงานใหญ่..... 221
48	ภาพการแสดงบัลเลต์ งานโรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย วันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ.2528 ณ โรงแรมฮิลตัน 222
49	ภาพสูจิบัตรการแสดงเรื่องThe Village วันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2528 ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์..... 223
50-52	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง พระอภัยมณี 3 องก์ วันที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2529 ณ โรงแรมโอเรียนเต็ล 224

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
53-54	ภาพการแสดงบัลเลต์ของโรงเรียนสุจิราบัลเลต์ วันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2529 ณ สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 225
55	ภาพสูจิบัตรการแสดงบัลเลต์เรื่องลูกเปิดซี้เห่ วันที่ 6 - 7 ธันวาคม พ.ศ. 2529 โรงละครแห่งชาติ จังหวัดเชียงใหม่ 226
56-57	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง The Nutcracker วันที่ 6 - 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2530 ณ โรงละครแห่งชาติ 227
58	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Les Sylphides โดย American Ballet Theatre's ประเทศสหรัฐอเมริกา วันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2530 ณ สถานีโทรทัศน์ ช่อง 7..... 228
59-60	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง มัทนพารา 3 องก์ วันที่ 28 - 30 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2530 ณ โรงละครแห่งชาติ 229
61-62	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง มัทนพารา 3 องก์ วันที่ 28 - 30 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2530 ณ โรงละครแห่งชาติ 230
63-64	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง A Day in the Park วันที่ 1 - 2 กรกฎาคม พ.ศ.2530 ณ โรงละครแห่งชาติ 231
65	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Don Quixote : Pas de Deux วันที่ 1 - 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2530 ณ โรงละครแห่งชาติ 232
66	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Variations Classiques วันที่ 1 - 2 กรกฎาคม พ.ศ.2530 ณ โรงละครแห่งชาติ 233
67	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง มโนห์รา วันที่ 3 - 6 กันยายน พ.ศ.2530 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย 234
68	ภาพข่าวการประชาสัมพันธ์การแสดงบัลเลต์เรื่อง มโนห์รา วันที่ 3 - 6 กันยายน พ.ศ. 2530 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย 235
69-70	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่องมโนห์รา ประกอบเพลงราชนิพนธ์ วันที่12 -13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2530 ณ โรงแรม ดิ โอเรียนเต็ล 236
71	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Spartacus 3 Act โดย The Bolshoi Theatre of the Byelorussian รัสเซีย วันที่ 27, 28, 31 มกราคม พ.ศ. 2531 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย 237
72	ภาพสูจิบัตรการแสดงบัลเลต์โดยคณะ Canada's Royal Winnipeg Ballet ประเทศ แคนาดา วันที่ 2 - 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2531 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย..... 238

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
73 ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Allegro Brillante โดยคณะ Canada's Royal Winnipeg Ballet ประเทศแคนาดา วันที่ 2 - 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2531 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย.....	239
74 ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Giselle : Pas de Deux โดยคณะ Canada's Royal Winnipeg Ballet ประเทศแคนาดา วันที่ 2 - 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2531 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย.....	240
75 ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Four Last Songs โดยคณะ Canada's Royal Winnipeg Ballet ประเทศแคนาดา วันที่ 2 - 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2531 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย.....	241
76-80 ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง La Fille Mal Gardee โดยคณะ Sadlers' Wells Royal Ballet ประเทศอังกฤษ วันที่ 18 - 20 มีนาคม พ.ศ. 2531 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย.....	242
81 ภาพสตูดิโอการแสดงบัลเลต์โดย คณะ Paris Opera Ballet ประเทศฝรั่งเศส วันที่ 20 - 21 เมษายน พ.ศ. 2531 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย.....	243
82 ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง The Moor's Pavane โดยคณะ Paris Opera Ballet ประเทศฝรั่งเศส วันที่ 20-21 เมษายน พ.ศ.2531 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย..	244
83 ภาพข่าวการแสดงบัลเลต์ โดยคณะ Paris Opera Ballet ประเทศฝรั่งเศส วันที่ 20 - 21 เมษายน พ.ศ. 2531 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย.....	245
84 ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Swan Lake Act II โดยคณะ The Bolshoi Ballet Moscow ประเทศรัสเซีย วันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ.2531 ณ โรงแรมดุสิตธานี	246
85 ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Don Quixote : Grand Pas de Deux โดย คณะ The Bolshoi Ballet Moscow ประเทศรัสเซีย วันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2531 ณ โรงแรมดุสิตธานี.....	247
86 ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Spatacus - Adagio โดยคณะ The Bolshoi Ballet Moscow ประเทศรัสเซีย วันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ.2531 ณ โรงแรมดุสิตธานี.....	248
87 ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Sleeping Beauty:Pas de Deux โดย Rudolf Nureyev & Friends ประเทศรัสเซีย วันที่ 22 เมษายน พ.ศ.2532 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	249

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
88	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Apollon Musagete โดย Rudolf Nureyev & Friends ประเทศรัสเซีย วันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2532 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย..... 250
89	ภาพสูจิบัตรการแสดงบัลเลต์ โดย คณะ Les Ballets Jazz De Montreal ประเทศ แคนาดาวันที่ 29 - 30 พฤษภาคม พ.ศ.2532 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย..... 251
90	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Schotch Symphony โดยคณะ Ballet Du Nord ประเทศฝรั่งเศส วันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2532 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย..... 252
91	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Tarantella โดยคณะ Ballet Du Nord ประเทศฝรั่งเศส วันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2532 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย..... 253
92	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง La Mer โดยคณะ Ballet Du Nord ประเทศ ฝรั่งเศส วันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2532 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย..... 254
93-94	ภาพการแสดงบัลเลต์ของโรงเรียนสุวิภาบัลเลต์ วันที่ 16-17 ธันวาคม พ.ศ.2532 โรงละครแห่งชาติ (โรงละครเล็ก) 255
95-96	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง The Nutcracker เดือนธันวาคม พ.ศ. 2532 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย..... 256
97	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่องจันทกนิรี รัตนโกสินทร์ วันที่ 10-11,16 -18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2533 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย..... 257
98-99	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่องจันทกนิรี รัตนโกสินทร์ วันที่ 10-11,16 - 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2533 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย..... 258
100-101	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง The Class วันที่ 28 - 29 เมษายน พ.ศ. 2533 ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 259
102	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Blue Bird: Pas de Deux วันที่ 28 - 29 เมษายน พ.ศ. 2533 ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 260
103	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Spring Water:Pas de Deux วันที่ 28 - 29 เมษายน พ.ศ. 2533 ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย..... 261
104	ภาพสูจิบัตรการแสดงบัลเลต์โดยคณะ Ballet British Columbia ประเทศแคนาดา วันที่ 7 - 8 กันยายน พ.ศ.2533 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย 262
105	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Lovesong โดยคณะ Ballet British Columbia ประเทศ แคนาดา วันที่ 7 - 8 กันยายน พ.ศ.2533 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย 263

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
106	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Ocean and Pearl โดยคณะ Bolshoi Ballet Tashkent ประเทศรัสเซีย วันที่ 16-22,25 กันยายน พ.ศ.2533 ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย..... 264
107	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Giselle Act II โดย คณะBolshoi Ballet Tashkent ประเทศรัสเซีย วันที่ 16 - 22 ,25 กันยายน พ.ศ. 2533 ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย..... 265
108	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Dying Swan โดยคณะ Bolshoi Ballet Tashkent ประเทศรัสเซีย วันที่ 16 - 22 ,25 กันยายน พ.ศ. 2533 ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย..... 266
109	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง A Doll with the Emerald Eyes (Coppelia) 3 องก์ วันที่ 23 - 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2533 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย 267
110-111	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง The Tales of Beatrix Potter วันที่ 15 - 17 ธันวาคม พ.ศ. 2533 ณ ศาลิป์โซ่ คาบาเร่ 268
112-113	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Symphony in C วันที่ 15 - 17 ธันวาคม พ.ศ. 2533 ณ ศาลิป์โซ่ คาบาเร่ 269
114	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Raymonda วันที่ 8-10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534 ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 270
115	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Butterfly 's Wedding วันที่ 18 -19 เมษายน พ.ศ. 2534 ณ โรงละครแห่งชาติ 271
116	ภาพการแสดงบัลเลต์ชุด Menuet ในการแสดง Divertissement วันที่ 18-19 เมษายน พ.ศ.2534 ณ โรงละครแห่งชาติ 272
117	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Dear Old Vienna วันที่ 18 - 19 เมษายน พ.ศ. 2534 ณ โรงละครแห่งชาติ 273
118	ภาพแผ่นประชาสัมพันธ์การแสดงบัลเลต์โดยคณะ Les Grands Ballets Canadiens ประเทศแคนาดา วันที่ 13 -14 มิถุนายน พ.ศ.2534 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย 274
119	ภาพสูจิบัตรการแสดงบัลเลต์ โดย Les Grands Ballets Canadiens ประเทศแคนาดา วันที่ 13 - 14 มิถุนายน พ.ศ.2534 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย 275

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
120	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Beauty and the Beast วันที่ 9 - 11 สิงหาคม พ.ศ. 2534 ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 276
121	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Color Your Dream วันที่ 3 - 5 มกราคม พ.ศ. 2535 ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 277
122	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง ศรีปราชญ์ 3 องก์ วันที่ 7 - 9, 14 - 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย 278
123	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง สังข์ทอง 5 องก์ วันที่ 18 - 19 ธันวาคม พ.ศ. 2535 ณ โรงละครแห่งชาติ 279
124-125	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่องมโนห์รา ประกอบเพลงราชนิพนธ์ วันที่ 18 - 20 ธันวาคม พ.ศ. 2535 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย 280
126	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Don Quixote วันที่ 13 - 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2536 โรงละครแห่งชาติ จังหวัดเชียงใหม่ 281
127	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Sleeping Beauty โดยคณะ The Birmingham Royal Ballet ประเทศอังกฤษ วันที่ 7 - 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2536 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย 282
128	ภาพการแสดงบัลเลต์โดยคณะ Le Jeune Ballet De France ประเทศฝรั่งเศส วันที่ 20 - 21 มิถุนายน พ.ศ. 2536 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย 283
129	ภาพสูจิบัตรการแสดงบัลเลต์เรื่อง Cinderella วันที่ 16-18 กันยายน พ.ศ. 2536 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย..... 284
130	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Cinderella วันที่ 16-18 กันยายน พ.ศ. 2536 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย..... 285
131-132	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง เทพนิยายในฝัน(A Dream of Fairy Tales) วันที่ 18 - 19 ธันวาคม พ.ศ. 2536 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย..... 286
133-134	ภาพการแสดงละครเพลงเรื่อง Around the World Dance Tour วันที่ 6 - 8 มกราคม พ.ศ. 2537 ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 287
135-136	ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง La Sylphide วันที่ 28 - 29 มกราคม พ.ศ. 2537 ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 288
137-138	ภาพการแสดงละครเพลงเรื่อง Blue Bird วันที่ 12 - 14 สิงหาคม พ.ศ. 2537 ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 289

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
139 ภาพสูจิบัตรการแสดงบัลเลต์เรื่อง หรรษาพาเหรด(Carnival of the Animals) วันที่ 26 - 28 สิงหาคม พ.ศ. 2537 ณ โรงละครกรุงเทพ	290
140 ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่องฝันกลางฤดูร้อน(A Mid Summer Night 's Dream) วันที่ 28 - 30 ตุลาคม พ.ศ. 2537 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	291
141-142 ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่องมโนห์รา ประกอบเพลงราชินีพจน์ วันที่ 28 - 30 ตุลาคม พ.ศ. 2537 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	292
143 ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Dying Swan โดย Bolshoi Theatre Ballet Soloists ; Ilze Liepa รัสเซีย วันที่ 10 - 12 มีนาคม พ.ศ.2538 ณ โรงละครกรุงเทพ.....	293
144 ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง มัทนพารธา วันที่ 24 - 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2538 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย.....	294
145-146 ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง มัทนพารธา วันที่ 24 - 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2538 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย.....	295
147 ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Napoli โดย คณะเจ บี เอฟ (Jeune Ballet de France) ประเทศฝรั่งเศส วันที่ 24 - 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2538 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย.....	296
148 ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Shogun โดยคณะเจ บี เอฟ(Jeune Ballet de France) ประเทศฝรั่งเศส วันที่ 24 - 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2538 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย.....	297
149-150 ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Paquita โดย สมาคมบัลเลต์และคณะเจ บี เอฟ (Jeune Ballet de France) วันที่ 24 - 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2538 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย.....	298
151-152 ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง La Bayadere พ.ศ. 2538 ณ เวที หน้าคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	299
153-154 ภาพการแสดงบัลเลต์ ชุด History of Dance งานจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2539 ณ เวทีหน้าคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	300
155-156 ภาพการแสดงบัลเลต์ ชุด History of Dance งานจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2539 ณ เวทีหน้าคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	301
156 ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Toy Story the Musical วันที่ 25 - 26 มกราคม พ.ศ. 2540 ณ ห้องสรรพสินค้าเดอะมอลล์ สาขา บางกะปิ	302

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
157-158 ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง กากี 2 องค์ วันที่ 25-27 กรกฎาคม พ.ศ. 2540 ณ โรงแรมรอยัล ออร์คิด เซอราตัน	303
160 ภาพสูจิบัตรการแสดงบัลเลต์โดยคณะ Bolshoi Ballet Tashkent ประเทศรัสเซีย วันที่ 23-24 ตุลาคม พ.ศ.2540 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย.....	304
161 ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Cinderella โดยคณะ Bolshoi Ballet Tashkent ประเทศรัสเซีย วันที่ 25-26 ตุลาคม พ.ศ.2540 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย...	305
162-163 ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง มโนห์รา วันที่ 29 - 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2540 ณ โรงละครกรุงเทพ	306
164-165 ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Paquita : Grand Pas de Duex พ.ศ. 2540 ณ โรงละครกรุงเทพ.....	307
166 ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Dying Swan พ.ศ. 2540 ณ โรงละครกรุงเทพ.....	308
167 ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง Pas de Quatre พ.ศ. 2540 ณ โรงละครกรุงเทพ.....	308
168-169 ภาพการแสดงบัลเลต์เรื่อง The Last Silver Crane วันที่ 15 - 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2541 ณ วังสวนผักกาด	309
170 ภาพสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒนวรณิชนทราชัย... 310	310
171 ภาพคุณหญิงเจเนเวียฟ เลสบันยอล เดมอน.....	311
172 ภาพคุณหญิงเจเนเวียฟ เลสบันยอล เดมอน ขณะสอนนักเรียนบัลเลต์.....	312
173 ภาพท่านผู้หญิงวราพร ปราโมช ณ อยุธยา และ ๗พณฯ องคมนตรี พลเรือตรี หม่อมหลวงอัศนี ปราโมช.....	313
174 ภาพคุณเจนิส อิศรเสนา ณ อยุธยา.....	314
175 ภาพศาสตราจารย์นายแพทย์วราวุธ สุมาวงศ์.....	315
176 ภาพคุณเต็มเดือน เกษะโกมล.....	316
177 ภาพคุณอารีย์ สหเวชชภัณฑ์.....	317
178 ภาพคุณวราภรณ์ ปัจฉิมสวัสดิ์.....	318
179 ภาพคุณนราพงษ์ จรัสศรี.....	319
180 ภาพคุณบัญชา สุวรรณานนท์	320
181 ภาพคุณวิลเลียม มอร์แกน.....	321
182 ภาพคุณสุธีศักดิ์ กักดีเทวา.....	322
183 ภาพหม่อมหลวงวदनวิศิษฐ์ สวัสดิวัฒน์.....	322

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
184	ภาพคุณเสรี ลืออำรุง..... 323
185	ภาพคุณสมศักดิ์ พลสิทธิ์..... 323
186	ภาพคุณวัลลภา บัจฉิมสวัสดิ์..... 324
187	ภาพหม่อมหลวงปรียพวรรณ พิธิษฐกุล ศรีธวัช 325
188	ภาพคุณเอกชัย ไก่แก้ว(และผู้วิจัย)..... 326
189	ภาพคุณจูน นักเปียโนชาวฟิลิปปินส์ซึ่งเป็นผู้หนึ่งที่เล่นเปียโนในการสอบ ของนักเรียนบัลเล่ต์ในประเทศไทย..... 327
190	ภาพท่านผู้หญิงวราพร ปราโมช ณ อยุธยา ขณะสอนนักเรียนบัลเล่ต์..... 328
191	ภาพคุณฟิลลิป โคแชน ครูและนักบัลเล่ต์ชาวฝรั่งเศส ให้เกียรติสอนบัลเล่ต์ แก่นักเรียนระดับสูงของประเทศไทย ณ โรงเรียนโรงเรียนนาฏศิลป์สากล วราพร-กาญจนา (ซอยบ้านหลังสวน)..... 329
192	ภาพโรงเรียนสุจีรา บัลเล่ต์ สุขุมวิท ซอย 63..... 330
193-194	ภาพลักษณะของห้องเรียนที่โรงเรียนสุจีรา บัลเล่ต์ 331
195	ภาพหม่อมหลวงสุจีรา วิศิษฎ์กุล ขณะสอนนักเรียนบัลเล่ต์..... 332
196	ภาพโรงเรียนนาฏศิลป์สากลพรพิมล สุขุมวิท ซอย 15..... 333
197	ภาพท่านผู้หญิงวราพร ปราโมช ณ อยุธยา หม่อมหลวงสุจีรา วิศิษฎ์กุล คุณพรพิมล กันทารธรรม และคุณกาญจนา ชลวิจารณ์..... 334
198-199	ภาพโรงเรียนอารีย์นาฏศิลป์ สุขุมวิท 67..... 335
200-201	ภาพนักเรียนระดับสูงของโรงเรียนอารีย์นาฏศิลป์..... 336
202	ภาพโรงเรียนนาฏลีลาวารมย์ (Dance Centre) สุขุมวิท ซอย 31..... 337
203	ภาพคุณวารมย์ บัจฉิมสวัสดิ์ ขณะสอนนักเรียนบัลเล่ต์..... 338
204-205	ภาพการทำสัมมนาครูบัลเล่ต์ที่ส่งนักเรียนสอบกับสถาบัน The Royal Academy of Dancing ที่ สถาบันบางกอกแดนซ์ สาขาวานิสสา ซอยชิดลม..... 339
206-207	ภาพนักเรียนบัลเล่ต์ระดับพื้นฐาน (Pre-Primary , Primary) และนักเรียนบัลเล่ต์ ระดับเบื้องต้น (Grades) ในชุดที่ใช้สำหรับฝึก 340
208	ภาพนักเรียนบัลเล่ต์ระดับกลางและสูงและชุดที่ใช้สำหรับฝึก..... 341
209	ภาพโรงเรียนไรส์ซิ่ง สตาร์ แแดนซ์ สตูดิโอ สุขุมวิท ซอย 55..... 342
210	ภาพระเบียบการโรงเรียนไรส์ซิ่ง สตาร์ แแดนซ์ สตูดิโอ 343
211	ภาพห้องเรียนบัลเล่ต์ที่โรงเรียนนานาชาติดิษยะศรินทร์ สุขุมวิท ซอย 49..... 344

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
212-213 ภาพ เอ็น.พี. สตูดิโอ สุขุมวิท ซอย 7.....	345
214-215 ภาพโรงเรียนจีนนี้ แดนซ์ แอนด์ อาร์ต.....	346
216 ภาพห้องเรียนบัลเล่ต์ของโรงเรียนดนตรีสยามกลการ เยาว์น.....	347
217 ภาพมิสซิสวาลอรี่ เบย์เลย์ (Ms.Valerie Bayley) ครูสอนและครูผู้สอบบัลเล่ต์ ชาวออสเตรเลีย ทำการอบรม Seminar A ของสถาบัน The Royal Academy of Dancing ให้กับครูบัลเล่ต์รุ่นใหม่ ณ โรงเรียนนาฏศิลป์สากลวราพร-กาญจนา ซอยบ้านหลังสวน.....	348
218-219 ภาพคุณเต็มเดือน เกษะโกมล ขณะสอนนักเรียนบัลเล่ต์ที่วิทยาลัยนาฏศิลป์.....	349
220 ภาพอาจารย์ประจำสาขานาฏศิลป์สากล วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร.....	350
221-222 ภาพคุณเวททรอฟ (Mr.Viatcheslav Vetrov) ครูและนักบัลเล่ต์ชาวรัสเซีย ให้เกียรติ เป็นอาจารย์พิเศษ สอนวิชาเทคนิคบัลเล่ต์ให้กับนิสิตระดับปริญญาตรี สาขานาฏศิลป์ ตะวันตก ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	351
223-224 ภาพคุณคลีฟ เอส ลุย (Mr.Cliff S. Lui)ครูและนักบัลเล่ต์ชาวฮ่องกงให้เกียรติ เป็นอาจารย์พิเศษสอนวิชาเทคนิคบัลเล่ต์ให้กับนิสิตระดับปริญญาตรี สาขานาฏศิลป์ ตะวันตก ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	352
225 ภาพการสอบมาตรฐานเดี่ยวสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรี สาขานาฏศิลป์ ตะวันตก ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2541.....	353
226 ภาพคุณเดวิด ชิลด์ (Mr.David Shields) ครูและนักบัลเล่ต์ชาวอังกฤษให้เกียรติ เป็นอาจารย์พิเศษสอนวิชาอาศรมศึกษาทางนาฏศิลป์ ให้กับนิสิตระดับปริญญาโท ภาควิชานาฏศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	354
227-228 ภาพผลงานการแสดงของนักศึกษาภาควิชาศิลปะการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.....	355
229-230 ภาพผลงานการแสดงของนักศึกษา สาขานาฏศิลป์สากล ภาควิชาศิลปะการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.....	356
231-232 ภาพการเรียนบัลเล่ต์ ของนิสิตสาขานาฏศิลป์ ตะวันตก ภาควิชาทัศนศิลป์ และศิลปการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.....	357

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
233-234	ภาพผลงานการแสดงของนิสิตสาขานาฏศิลป์ตะวันตก ภาควิชาทัศนศิลป์ และศิลปการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม..... 358
235	ภาพบริษัท แดนซ์ซ็อบ จำกัด จำหน่ายเสื้อผ้าและอุปกรณ์ ที่เกี่ยวกับการเต้นรำ ตั้งอยู่ที่ชั้น 7 ห้างเซ็นทรัล ซิดลม..... 359
236	ภาพบริษัท แดนซ์ แกเลอรี่ จำกัด จำหน่ายเสื้อผ้าและอุปกรณ์ ที่เกี่ยวกับการเต้นรำ ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนอารีย์นาฏศิลป์ สุขุมวิท ซอย 67..... 359